

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:
за цілий рік . . . . . 24 К
за пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 K

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що сутто 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поальмів М. Шашкевича.

Пояснене гр. Берхтольда в справі заграницької
політики.

(X) В делегації, як ми вже згадували, подав міністер заграницьких справ, гр. Берхтольд, вижидане з великим напруженням в політичному світі пояснене межинародного положення, а також становища нашої монархії супроти балканських подій. Цікавість політичних кругів що до становища нашого міністерства заграницьких справ супроти останніх подій на Балкані була тим більша, бо Австро-Угорщина як балканська держава має також дещо сказати про себе, як повинні бути події відносини на Балканськім півострові. Пояснене гр. Берхтольда одних розчарували, а других вдоволили. Розчарувалися ті, що пропали потоки чорнила, щоби вмовити в цілій світ, що як раз Австро-Угорщина в свою державу, котра намагається всіма способами не допустити до мирової полагоди балканського переселення, що як раз в Австро-Угорщині треба глядти тих воєнних агіаторів, котрі намагаються нашу монархію замотати у війну.

Особливо соціял-демократи намагаються у своїй „боротьбі о мир“ вихідніти су-часне положення, щоби заляканіх і зневірених своїх товаришів знов тісніше споїти зі своїм сторонництвом. День — в день протестують они в настроєніх завзятим обуренем передвищах проти війни о Санджак, котрий не стоять костій австрійського жовніра.

Тимчасом гр. Берхтольд сильною рукою розвив зовсім намагання „миролюбивих“ соціял-демократів. В поясненні гр. Берхтольда а також в престольній річи, котрою цісар

торжественно відкрив сесію делегацій, проявляє ся щира і рішуча воля Австро-Угорщини для удержання мира, а також до мирної розвязки Балканської справи в порозумінні і при участі великих європейських держав. Не можна отже супроти тій заяви думати про яку небудь іншу політику, котру би наша монархія могла провадити.

Головним напрямом і основою, на якій Австро-Угорщина хоче оцінювати балканське питання, є справедливість, котра кожому признається, що ему належить ся, але також не допускає обмеження і вкорочення своїх власних прав. Се висловив міністер Гр. Берхтольд без усякої прикраси, але ясно і рішучо, і за се належить ся єму повне призване. Божими поясненнями відпер він усі негідні підіздри, котрі певна частина заграницького днівника розглядала на нашу монархію, особливо в останніх дніях. Навіть найнесправедливіший чоловік не може сказати, щоби Австро-Угорщина чогось більше домагала ся, як се може вчинити. Тимто міг справедливо гр. Берхтольд зазначити, що здергуваність і уміреність нашої монархії признано загальнно в політичному світі.

З виводів гр. Берхтольда випливає також, що Австро-Угорщина відповідно засаді „cuique suum“ буде й на дальніше пропонувати ся потікі здергуваності і уміреності.

Що се більше має значіння, як звичайна чесність дипломатична промова, випливає із сего, що Австро-Угорщина перша признала неможливість дальшої політики *status quo* і не оглядається на погляди інших держав, признала змінене положення на Балкані. Тим зложила наша монархія доказ, що не ганяється за пустими мріями, але що вважає себе чимсь зовсім природним і конечним, щоби побідним народам на Балкані призвати якусь

вигороду за пролиту кров і пожертвоване добро.

Колиже Австро-Угорщина тим способом балканським витязям заявила готовість беззастінного признания плодів їх побід, то має она також певне право домагати ся, щоби се не діяло ся єї коштом і на єї шкоду.

Граф Берхтольд говорив про обезпеку і запоруку законних інтересів монархії. Правда, що не пояснив сего близше, які інтереси має на думці, котрі то в ті законні інтереси монархії. Так само не висловив ся ясно, чи в будущій дастя ся удержати мир серед усіх обставин.

Сему однак не можна дивувати ся і сего не можна вимагати від мін. загр. справ, щоби він на сї питання дав рішучу і безуслівну відповідь. Що до війни і мира, то певно все щиро бажали би обезпеки мира, однак се річ зовсім ясна, що удержане мира не в залежності від самої Австро-Угорщини, котра певно ужиз всіх способів, щоби удержати мир вже для самого сего бажають собі народи Австро-Угорщини. Алеж коли би з котрого небудь боку занадто числили на добрудушність і податливість нашої монархії, і на-магали ся нарушити законні інтереси єї, про котрі згадав гр. Берхтольд, тоді становище нашої монархії вимагало би рішучої постави. Коли би хто з зачудованем питав ся, що розуміємо під законними інтересами, торговими взаєминами, балканською зеліницею і т. п., сей говорив би сим таке різке незнане наших політичних і господарських відносин, що сам позував би ся права, а тим менше вдавати якийсь суд про сї справи.

Просимо відновити передплату.

На маргінесії війни

Теперішня хвиля, коли то під впливом вибуху балканського вулкана трясуться основи світу, повинна і нас, Українців, вивести із закутка, де ми досі розважали свої маленькі справи, а повести на широке поле світової діяльності, де могла би розвинутися у всій величності довго таєна сила нашого народу. Но саме тепер відбуваються основні переміни в поглядах на сей елемент, що держав нас так довго під покривкою трусливої немисливості.

Говорю про переміни в області — сили. Сильніший мусить і новинен поконати слабшого — отсе була засада, що з Ніцшеанською послідовністю обтяла нам буйні козацькі чуби й загвала у глухий закуток. А тепер? Возьмім тільки факти. Музулманський півмісяць съвітить уже останніми блисками і отсе вже мабуть не далекий час, коли в Європі не буде відної нехристиянської держави. А хто притмарив єго блеск? Мали балканські пігмеї, котрим досі призначавоно голос у поважній політиці хиба — на сторінках *Simplicissimus a. Dali*, укрілені твердині падуть під ворожими ударами протягом двох днів. А що побіджав їх мури? Дух народу, перенятий щирою любовю вітчини.

Малай поконув великого, дух — фізичну силу. Вислід сего короткий: могутна Європа вдарила чолом перед Балканом — значить, всі признають право сїй переміні вартості.

А ми? Ми все ще скриваємо ся по закутках і не хочемо бачити сего. Но ми не можемо ще зорисувати ся... Ми стратили голову... І коли невмілома історія й логіка фактівкаже нам грati поважнішою ролю,каже нам виліти раз з того проклітого закутка, ми криємо ся з жахом у ще дальший ку-

† Микола Лисенко.

Умер Боян, співець великий,
Згоріло чуле сердеck вкрай...
Він в звуках віжної музики
На вік прославив рідний край.
Ридає Мати-Україна —
Тяжким жаліям нема кінця:
Не стало любленого сина —
Її великого співця.

Г.

Над новою труною.

Помер український Боян, „соловій ново-го часу“, — Микола Віталійович Лисенко. Важко й здумати про сю незмінну втрату, важко оцінити всю вагу її тепер, важко навіть примірити ся з думкою, що єго нема.. Цілі десятки років майже без зміни бачила єго У країна і наш славний Кіїв завжде веселого, бадього, завжде захопленого не тільки мистецтвом, що було єго справжньою сферою, але й громадськими справами, дійсно „соловія“ що витав у морі чарівних звуків, але вмів своїм настроєм заражати інших і піснями посыпали на працю, на громадську ниву. Здається, і зносу нема сїй людиві, і сама стаєсть відступає перед ним з шанобою. Ще вчора ввечері бачили єго в українському те-

атрі — також веселого як і завжде.. І от однін тільки мент — і перестало бити ся благородне серце, замовк на віки той мир звуків, що носив у собі небіжчик. Перед холодною труною зводяться рахунки скінченого життя..

Скінчено жите.. Почалось оно давно, ще на світанку нашого національного відродження, в ті віковомі 60-ті роки, що дали стільки славних робітників українсьтва, стільки завзятих борців за добро народне й стільки невтомних оборонців занедбаної батьківщини. Микола Лисенко не був борцем, — він обрав собі іншу, свою власну ділянку праці, зробивши ся кобзарем при українській активній силі. Як у давні часи кобзар невідступно йшов з війском козацьким у поході, славлючи лицарські вчинки, так і тепер таким кобзарем зробив ся Лисенко, не відстаючи від тих, хто боров ся за добро рідного краю. Не борець з натури, надзвичайно мягка, чула вдача, типовий художник — він проте вмів бути й громадянином непохитним, що ні на ступінь не поступав ся перед ворожкою силою її завжде, протягом мало не 6 десятків літ стояв у перших лавах перед діячів українського відродження.

Був час, коли він стояв у самому центрі національного руху нашого, коли все, що призначалось до українсьтва, йшло до Лисенка і в єго пальцях, натхнених піснях знаходило нову силу на тяжку боротьбу. Ко-

ли темрява нависала низко над самою землею, коли всі прояви українсьтва, навіть письменство, винищувались — тоді він високо здіймав єдиний стяг, який стояв ще — стяг мистецтва і він гордо маяв над загальнюю руною, нагадуючи, що не все пропало й є ще безмежні запаси невмирющої сили. І під сей єдиний стяг ставали тоді люди, гуртувалися, збивалися в міцні лави і під тим стягом мистецтва, маючи на чолі преславного музика, йшли все до тієї мети — до національного відродження нашого рідного краю і народу. І слава долі, що під тяжкій час національного лихоліття не тільки борців нам посилала, а дала й свого Тиртета — в особі помершого музика і громадянина.

Так — він, сей великий музика, вмів бути і великим громадянином, і не самі лаври квітчали єго. Навіть на самому порозі небуття зазнав він того тернового вінка, що завжде скрасяє у нас чоло громадським діячам. Закрите „Українського Клубу“, якого небіжчик був головою, та перспектива суду й тяганин безперечно завдали непотрібної роботи хорому серцю і — можливо — прискорили смерть єго. І великий музика закоханий у звуках — умирає на славній варти громадянина, єднаючись в своїй особі службу мистецтву з службою громадським потребам своєго часу.

Спіж спокійно, великий художнику і великий громадянину! Твої чудові пісні довго

ще лунатимуть по рідній землі й будитимуть любов до батьківщини, підбадьоруватимуть знесилених, кликатимуть осіалих до життя й до боротьби за щастя, за добро, за волю.. І ми маємо право до сего Кобзаря при українських активних силах звернутися з давнім козацким словом пращаня:

— Прощай, козаче: важив еси великої лицарської слави!..

Жалібний марш...

Боян України, її великий син, її співець радощів і суму склав свої кобзарські клейноди коло віг всемогутньої смерті...

Жалібний марш України! Муки серця душі наболіло!.. Гляньте, рвуться могутні струни. Не має впину танкові перебілької смерті; она бере у нас вайкраси, велики сили, щоб мarnо їх поховати в нетрах сирої землі. Гляньте, рік за роком, втрата за втратою!..

Ще съвіжі могили Грінченка, Кропивницького, Доманицького, Тесленка. Съвіжа ще пам'ять по них..

Ледве рік минув з дня смерті Шерстюка, ледве ми вспіли згадати теплим словом пам'ять сього молодого, щирого сина України, як — мов грім з неба, страшна вість.

Помер Микола Лисенко!..

Якийсь безупинний жалібний марш України! Що року, наче небом положену повинність, кладе Україна на жертвенник смерти

(42320)

Печі, кухні кафлеві нові ставить а старі реперує Михайло Чалідей, концес. майстер кафлярський львів, ул. Городецька ч. 10.

ток, на сьміх чужим людям... Так, бо нам обяли козацкі чуби й ми не віримо, щоби они могли ще відрости.

Скаже хто, що се стара пісня. Так і є — алеж бо є й нові причинки до неї. Всьомім тілько становище наших представників у делегації. Говорило ся й кричало ся навіть у нашій пресі („Діло“ вело ту перед!), що в разі політичних заворушень наш народ зможе відограти важну роль. Се була щира правда — але оно вимагало одного: витягнення нашого народу із закутка. Інший тішив би ся з того і їшов би чим скоріше по сїй дорозі. Та ба! Тут тобі й загородили дорогу наші політики. Мовляв, у боротьбі з царатом, тим найтажшим ворогом України, може й повинен наш народ зібрати рішучий голос і причинити ся до поконання его — отже: галицький делегат голосував проти військового бюджету. Я се розумію, що український народ позбавлений в Австрії часом і звичайних прав — се правда й заперечити живим фактам годі, але що важніше для нас: чи підірвані сили царату, чи висунені наших національних домагань у Галичині? Очевидна річ, що повалене російською темною силою, яка давить міліони нашого народу без видимої надії на ліпше, є важнішою справою і коли вже прийшло до того, що належало рішити ся або на боротьбу з царатом або на хвилю проволоку наших домагань в Австрії — треба було рішити ся на перше, бо оно було би потягло за собою ірпінські й інші...

А боротьбу з царатом можемо вести ми самі й ведемо її справді, але поки що самі єї не виграємо. Можемо її виграти тільки при скріпленні Австрії супроти Росії. І тому в хвилі, коли говорить ся голосно про можливість війни Австрії з Росією — було великою похибкою з боку Українця голосувати проти військових предлогів Австрії. Адже Австрія потребує до боротьби з царатом сильного війська — тож самим разом було голосоване за військовими предлогами просто патріотичним обов'язком кожного Українця. І зрозумів се дуже гарно буковинський делегат та становищі висім над сучасну сіру буденницину. А галицький делегат (як речник галицького українського клубу) волів піти за голосом коротковоріх демагогів і зі страху перед утратою популярності ставув на такім вузькогляднім становищі, за яке будучі покоління вискажуть єму хиба... шире співчуття.

Не знаємо, чи буде війна Росії з Австрією, може й ні, але факт остане фактом: у хвилі коли була небезпека такої війни, наш делегат не вмів стануті на становищі рішучої боротьби з нашим найгіршим гнобителем-царем. Се неіршче становище й улягане підшептам плоскої демагогії від ряду літ правдивим проклятим нашої політики й оно за-

гнало тепер нашу політичну репрезентацію у дуже грязке болото, з якого она не відбудеться так скоро.

Може дехто обидить ся на сї наші слова, подиктовані щирим обуренем ізза нерозуміння нашого післанництва, але хто розважить сей хибний крок галицького делегата — сей зрозумілів той — скажім правду — безсильний, хоч великій жаль, що диктує сї болючі закиди. В сїм може бути потіхою хиба сдана непохітна певність: ото загал нашої суспільності думає інакше, як наша нещасна парламентарна репрезентація.

З усого видно зовсім ясно, що теперішні події заскочили наших політиків зовсім ненадійно і они, як згадано, потратили зовсім голови.

А не повинно так бути, бо таких случаїв можна було надіяти ся від давна й заздаліг повинна бути приготовлена роль нашого народу в сих подіях. Може кого здивують такі слова, алеж у них нема нічого неможливого, бо нинішні події в зелізної й невмолямою послідовністю історичної Немезіди. Що більше, у нас були такі съвітлі люди, що обняли бистрим зором минувшину і будущину українського народу, предвиділи вже давно події нинішнього дня й визначили становище України у них.

Маю ту на гадці пок. Михайлі Драгоманов, який висказав свої гадки в сїм напрямі ще близько 20 літ тому назад. Именно у єго книжці „Листи на наддніпрянську Україну“ (Коломия 1894) говорить він до слівно (стор. 32—33): „... треба ж призвати, що московське царство все таки виповнило елементарну географічно-національну завданчу України! Ся задача не кінчає ся на самім березі Чорного моря між Дністровим і Кубаню. Справи європейські в часів появи Турків у Європі так склали ся, що хто доторкає ся до Чорного моря, той мусить брати на себе всю вагу турецької справи. В XV. ст. Володислав Польський і Литовський мусів ходити під Варнью бити ся з Турками за Сербів, Волохів, Болгар та Греків. З XVIII. ст. се мусіла зробити Росія, між іншими не тільки через те, що з самого 1453. р. до того кликали і підтурецкі християни, пана, Венеція і самі Габсбурги, а й через те, що Україна не може бути забезпечена, поки звідти можуть припинити кораблі й поруйновати її порти, поки українським кораблям не буде забезпечена вільна дорога через проливи в Середземне море, а тепер і в Суецьку канаву. Ось, де рация російско-турецьких війн і в самім XIX. ст. після того, як Росія набула для Українців Азов, Таганрог, Акерман, Очаків, Одесу (Кочубей) і Кубань. Війною 1877—78. рр. ся справа нескінчена. Скінчить ся она тілько тоді, коли сultan по-

кінне Константинополь, решта єго держави встануть на становищі висім над сучасну сіру буденницину. А галицький делегат (як речник галицького українського клубу) волів піти за голосом коротковоріх демагогів і зі страху перед утратою популярності ставув на такім вузькогляднім становищі, за яке будучі покоління вискажуть єму хиба... шире співчуття.

Не знаємо, чи буде війна Росії з Австрією, може й ні, але факт остане фактом:

у хвилі коли була небезпека такої війни, наш делегат не вмів стануті на становищі рішучої боротьби з нашим найгіршим гнобителем-царем. Се неіршче становище й улягане підшептам плоскої демагогії від ряду літ правдивим проклятим нашої політики й оно за-

Европі буде поділена між Греками, Болгарами та Сербами і виробить ся на місце Турецької Балканської федерація. Ся справа не обійтися без Росії, то значить і без української крові!

Такі гадки висловив Драгоманів ще 1894. р. А хоч нам тяжко згодити ся на признанні тих добродійств, які нам надала Росія, бо ми самі без неї були би силою фактів обезпечили їх собі далеко красше, то однак треба подивляти влучність висновків на будуче Драгоманова. Пророковану ним федерацію балканських держав уже мавмо, європейська Туреччина без сумніву уже пропала (бо навіть евентуальний бій за Кастильдою не здержить побідного походу Болгарів), а Росія?

Она вже поясглас по Константинополь — тільки Англія кладе ту своє veto. Очевидно коли би Росія почала війну з ким небудь, то поліє ся й українська кров. А Австрія? Не знаємо, що принесе завтрашній дніна, але нам належить бути готовими. А чи ми є готові? Чи орієнтуємо ся так ясно у теперішніх подіях, як орієнтувались у них Драгоманін і перед двома десятками літ? Становище нашої делегації показує, що такої орієнтації у нас нема (може бодай в новій сесії отяглювати ся!) А пікода, бо ціла українська суспільність щиро ненавидить чорносотенної Росії!.. Тому: *videant consules, ne quid detrimenti Ukraina capiat!*

Неполітичні

Комісія заграничних справ австрійської делегації радила в четвер дальнє під бюджетом міністерства заграничних справ.

Дел. Корощець відповідав на замітку дел. Еленбогена в справі становища наслідника престола і висказав вдоволене, що наслідник престола з великим своїм почуттям особистої одвічальності дбає про справи монархії. Висказав радість ізза сего, що дипломатична працівниця нині в порозумінні з військовими коугами. Жалів над тим, що Босна і Герцеговина не мають своїх представників в делегаціях. Обговорював широко новий стан річів втворений побідами балканських держав і їх вплив на південних Славян.

Дел. Масарик сказав, що підї виказали, що балканська війна була у всіх подобицях дуже добре приготована, дипломатична одна в Царгороді нічого про се не знали. Бесідник критикував дальше поведене австро-угорського посла Угрона в Білгороді, та поставу австро-угорських дипломатів на Балкані. Не беруть они зовсім участі в тамошнім то-

варискім житю, як се робить на пр. французький посол, певно з хіном для Франції. Тон престольної промови і експозиції гр. Берхтолдьєві бесідники вдоволяє. Признає, що треба зірвати з фору улою „status quo“. Годить ся вповні на домагання обезпеки і вивозу монархії на балканські півострови, але побоюється, що союзник Австрії, Німеччина, не перешкодив в тім, як другий інтересант, також сильно інтересований.

Дел. Клям-Мартінік заявив іменем свого сторонництва, що має довіре до міністра заграничних справ, що в поважній годині поведе належите керму. Що до інтересів монархії на Балкані, то по думці бесідника повинні бути отсі: 1) безуслівне удержане сего, що є, 2) скріплене господарського становища монархії, 3) кавтель на будуче, під якими розуміє ся взаємне довіре. В тім саме лежить найважніша задача нашої заграничної політики.

Дел. У др жаль остерігав перед виграванням Румунії проти балканських держав.

На пополуднівім засіданні промовляв перший дел. Лянгенган, котрий зазначив, що конечна є оборона наших господарських інтересів на Балкані.

Дел. Крамарж домагав ся рішучо остаточного виснення балканської справи, бо в противнім разі може прийти до світової війни. Бесідник є противний утворенню самостійної балканської держави, яка була би лише дальшим ходом спорів між Австрією та Італією. Мусимо домагати ся, щоби балканську справу розвязано на все, а Альбанію щоби поділено між балканські держави. Не маємо найменшої причини відмовляти Сербам приступу до Адрійського моря. Нашим найважічнішим інтересом є свобода на Адрійському морю, а тій свободі сербська пристань не пірешкаджала би. З балканськими державами належить заключити союзи і зовнішній порт мусить бути вільний для зовнішнього вивозу.

Дел. Швегель заявив, що належало би вдоволити сербсько-хорватську людність в монархії, вкінці зазначив, що солунський порт мусить бути вільний для солунського вивозу.

Дел. Вольф в гадки, що коли би Австрія була в час прилучила Новобазарський, санджак, то було би не прийшло до балканського союза і таких скорих поступів на полі війни. Бесідник не кріє ся з пересвідченем, що упадок Туреччини і появі великої слов'янської держави на Балкані є з точки відмінно-народних інтересів немила і небезпечна. Остерігав уряд міністерства загран. справ перед приміненням при упорядкованню бал-

свої красні барвисті квіти, своїх великих дітей...

Що року похорон справляємо і що разу встав палочим полумям на серці гнітуча дума: — „За ким же ще черга? Коли та прирва смерти стане повною...“

Жалібний марш України, марш гетьмана Дорошенка, розкопаний в нетрях сивих віків Бояном Лисенком гude й досі. І сум, сум — туту несе й далі по широких лугах — степах України.

Жалібний той марш України — то велика пророча пісня Бояна-Лисенка...

A. Вечерницький.

Остання опера М. В. Лисенка: „Nocturno“.

Наш славетний музик М. В. Лисенко до останнього часу не переставав працювати для рідного мистецтва, обдаровуючи нас все новими коштовними перлами своєї натхненої творчості.

Осе недавно написав він фантастичну оперу „Nocturno“ на одну дію. Лібрето опери написала Л. М. Старіцька-Черняхівська.

Сюжет оп. такий: Кімнатна старосьвітського панського будинку. Скрізь розміщені старосьвітські коштовні річки, між іншим на задній стіні висять три старі портрети, в боку стоять статуя вакханки... Кімнату прибирає

служниця. Она не розуміє краси й цінності старосьвітських річей і зневажливо поводиться з ними. На її думку, съвітлицю слід було прибрати новою гарною обетановою. Служниця виходить і замикає кімнату. Починає ся музикальна картина ночі. Ось чути, як стукнули двері, клацнув замок. З кутка вилазить цьвіркун і заводить свою арію (скрипка), до нього прилучається з свою арієткою цьвіркунка. Далі йде їх дует. Злітають ся сні: ясні, золоті, рожеві; они розходяться по хаті в плавнім, легенькім танку (пластичний балет). Всім опановує сон. Настає повна типу. Рантом бе 12. година. Статуя вакханки оживав. Она зриває ся зного місця й починає співати жагучу вакхичну пісню. Годинник відбиває першу годину. Чути легке тріскотіння. Портрети просвітлюють ся. З них виступають обличчя старенької бабусі, молодої панночкої й офіцера. Починають ся співати арії, а далі дует молодої пари, написані в стилі старосьвітських романів. Бабуна церемонно присідає, вклоняється, сідає за клавесін і починає грати стародавній вальс. Під звуки вальсу танцюють офіцір з панночкою, згадуючи в своїм дуеті, що сей вальс они колись танцювали, прощаючись перед війною, на якій офіцера убито. З кутків вилазять цьвіркун з цьвіркункою, до них пристає вакханка. Сцена закінчується квінтетом.

Будемо сподівати ся, що се стане ся незабаром, тим більше, що постановка сї опери-мініатюри не вимагає від великих коштів, ні особливих виконавців.

Півень: „кукурику“... Бе четверта година. Все застигло на своїх давніх місцях. Клацає замок. Одчиняють ся двері, входить служниця, розчиняє вікно. В кімнату вривається промінь ранішнього сонця і гамір улишнього життя з згурами піаної пісні: „Послідній новачок“...

Музикальна картина сходу сонця, пробудження дня. Звуки старовинного вальсу відходять все далі й далі й незамітно зникають... Оперу сю написав М. Лисенко тільки для фортепіана.

Знаєш, яким дозволю ся чути її, запевняю, що „Nocturno“ є одним з найкрасіших творів, які тільки

канських справ рецепти Крамаржа або Шустершіца.

Промовляли ще дел. Гаспар і дед. Шеффер, який сказав, що не сумнівається, що судьба Царгорода порушить дарданельську справу. Належить сумнівати ся, чи інтересовані вілкодержави зможуть погодити ся мирово.

(Звіт з засідання в п'ятницю подамо в слідуючому числі. — Ред.).

Війна на Балкані.

Болгарсько-турецка війна.

В Софії одержано відомість, що Чорлю і Странджі дісталися в руки Болгар. Турки утікають в великом переліку. Болгарські круги думають, що Катальджі взагалі не буде боронити ся. Конець війни є близкий.

„Reichspost“ довідується з головної болгарської кватири під датою 6. с. м., що ліве крило болгарське по завзятій битві заняло горби на схід від Странджі і зіпхало праве крило турецке на захід від озера Деркос. Болгари наміряють заатакувати турецькі становища в Катальджі на півдні від озера Деркос. Середина і право крило болгарське гонить Турків здовж зелівничого шляху. Турецька артилерія все є слаба і не підномагає належної піхоти.

„Neue Freie Presse“ доносить з Царгорода, що вистрій серед турецкого війска під Катальджою є так лихий, що про успішну оборону сего становища годі навіть думати. Однішний відворот перемінився в дику утечу. Начальний вождь Назім паша власноручно застрілив кількох жовнірів, щоби зневолити військо, щоб остало на місці. В суботу вечіром в новій турецькій кватири в Гадемекі застрілено 57 турецких офіцірів за втечу з боєвої лінії. Мешканці турецких міст, положених між Царгородом а Родосто, втікають.

„Die Zeit“ подає з Старої Загори вість, що останні болгарсько-турецькі битви під Чорлю, де змагаються з обох сторін з великим завзяттям, принесли Туркам нові і діймаючі втрати.

До „Köln. Ztg.“ доносять з Софії, що опір Турків по двохденевій битві вістав зломаний, а побита турецька армія до фула ся від Катальджі. Болгари мали здобути велике число прапорів. Два 5. с. м. болгарське військо заняло місцевину Драма. Дохрестні села видали оружие, також велика частина турецких жовнірів зложила оружя. В Демотіці відправлено болгослужене за короля і болгарську армію. З дохрестних сіл надходять депутати з гратаціями. Болгарська армія в Тракії машерує вперед. Однідіння заняла Візу і Родосто. Над берегом моря Мармара повіває болгарський прапор.

Донесене букарештеською часописю „Universul“, немовби Болгари дійшли до Сан Стефано, а султан з двором і державною касою перевівся до Скутарі, чи Бруссія на азійським березі, уважають у Відні за сенсаційну відмінку.

З Царгороду доносять до „Frankfurter Zeitung“, що перетранспортовано там 15 тисяч ранених. Великий процент з них має рані на головах.

„Die Zeit“ доносить від свого дипломатичного відділу з Царгорода, що оборона лінія Катальджі є вже безпільна. Команданти не зуміють вдергати турецького війска, яке без памяти втікає до столиці, т. є. до Царгорода.

Під Адрианополем.

„N. Fr. Presse“ містить з головної болгарської кватири під датою 3. с. м. спізнеру депешу, которая доносить про велику енергію Турків в обороні Адрианополя. Турки виконали в дніях 29. і 30. м. м. два великих випадки на схід і на північний схід, але без успіху. Про здобуття Адрианополя приступом немає бісіді. Адрианополь мусить бути правильно обляганій. Місто не може надійти ся від'єчи, бо є зі всіх сторін облягане. Турки в часі відвороту палить села.

До „Reichspost“ доносять з головної болгарської кватири: Під Адрианополем мімо турецких рефлекторів Болгари йдуть наступом. Останні 4 з ряду випадки залоги Адрианополя не вдалися мимо того, що взяли в них участь дві дивізії з численністю артилерії і машиновими карабінами. Падення Адрианополя дождається що дня.

„Köln. Ztg.“ доносить з Старої Загори, що Болгарам вдалося понизше Адрианополя здергати біг ріки Маріци, так, що ріка виступає з берегів і заливає місто.

Дипломат з днівника „Daily Mail“ доносить з Софії про падене Адрианополя і твердить, що Болгари держать свою відомість в тайні, бо думають, що великодержави зможуть погодити ся мирово.

(Звіт з засідання в п'ятницю подамо в слідуючому числі. — Ред.).

Побоєвище засіялося трупами. В третій дні середини болгарської армії при помочі артилерії виконала прасту на бағнети. Піхота заатакувала бағнетами укріплена, які здавалися нездобутими, здобула їх, почим зачала здоганяти ворога, який під діланем нашої артилерії в переляку розбігся на всі сторони. Пятого дня наше ліве крило, скріплена новим війском, перейшло до рішаючого наступу і розігнало ворога на цілій лінії так, що він покинув всі укріплена становища і почав втікати. Болгари здобули 42 скоро стрільні армати, богато хоругов, 150 возів з середниками поживи, а 2.800 людей в полон. Наши втрати в тих битвах виносять 15 000 вбитих і ранених. Турки втратили 40 000 людей. В цій битві, яку можна порівнати з битвою під Мукденом, знищено турецьку армію повсім. Розгромлений ворог не міг удержати ся між Чорльєм і Сараєм, лише цофнув ся до Катальджі. Турецька армія прибита погромом і без артилерії з трудом лише буде могла боронити столицю.

Найновіші вісти з Балкану.

Головний вождь Назім паша телеграфує: Віддалі 6 км. від Родосто запримітили Турки швидрон болгарської кінноти, яку вислано на розвідки і напали на неї. Болгари цофнулися полішаючи 5 трупів. Впевняють, що на вчерашньому зібраню амбасадорів у Порті великий везир заявив, що Порта порішила ся на остаточний опір. Царгородські часописи містять інспіровані правителством статті, що взывають населене до вступлювання в ряди добровольців, щоби у всякий можливий спосіб причинити ся до оборони, бо правительство порішило ставляти опір до крайності. Ціла печать взыває правительство, щоби витрівало в опорі і спасало честь турецкого війська, не допускаючи Болгарів до вмашерування в мури Царгорода. „Тайн“ пише, що можливе є створити ще одну охоронну лінію Сан Стефано — Чекмедіє — Катане (ід Царгородом). Ціле населене Царгорода мусить взяти участь в будові сї оборонної лінії, яку треба заохопити в армати. Треба зорганізувати народний корпус добровольців, а не проходжувати ся по улицях Стамбулу. Всі мусить бороти ся, бо є дуже ювірне, що се є остання борба, яку ведемо в Європі. Звіній шеф Арабів Ібн Репід написав до великого везира отвертій лист, в котрім заявляє, що Араби є готові доставити пів мільона кінноти. У вчерашній раді турецких міністрів взяло участь кілька генералів, Рада радила над дозволенем оборони Катальджі і Царгорода. Богато добровольців Курдів, Лясів, Зіркасів вирушило до Катальджі. Висилка дальшої помочі наступить. Турецька флота вийшла на становища здовж берегів моря Мармара і Чорного, щоби поселяти турецьким військам на суші. Шеїк уль Іслам візвав улямів, щоби удалися на поле бою і проголосили святу війну. Царгородські днівники визивають до оборони Царгорода і виступають з горячим вазивом до патріотизму населення. Там, де звичайно подається цінні передплати і анонсів, пише „Ені Газета“ товстим друком: „Халіфат і ісламський світ в небезпеці. Султан і цілій царський двір заприсягли, що жертвують своє життя. Європа може всі договори знищити, але не позволимо зневажати нї корану, нї історії Туреччини. Великий везир міністри, армія і народ присягли пролити останні каплю крові“. У вступній статті визивається часопис „Отоманів“, щоби перешкодити вмашеруванню Болгарів до Царгорода. Визиває всіх спенсіонованих офіцірів, щоби вернулися до чинної служби, а всіх мужчин, щоби вступили в ряди народної оборони.

Чорногорці ладяться до головного приступу на Скутарі. Мимо 8 днівного дощу армати, амуніцію і поживу перенесли Чорногорці на поле бою. В останніх дніях звели Чорногорці мали сутічки над Бояною і Дріною з Турками. Чорногорці під проводом ген. Вукотича взяли приступом Дякову при помочі сербської артилерії, которая прибула їм з помоцю.

Сербське військо заняло місцевину Прібоя в Новобазарськім санджаку.

Битва між Ліле Бургас а Бунар Гіссар.

Агенція болгарська оголосила слідуючий звіт про битву на лінії Ліле Бургас а Бунар Гіссар в дніях від 29. жовтня до 2. листопада: Турецька армія числила поверх 120.000 людей, мала 300 армат і 65 швидронів кінноти. Під час п'ятьдневного завзятого бою праве крило турецке без перерви атакувало ліве болгарське крило в намірі перервання сполучки з Кіркілесою, однак Болгарам вдалося через сильні настути, а також завдяки своїй могутній артилерії і влучним стрілам піхоти привелоти ворога до відвороту. Ворог утікаючи виставлений був на наш кріпкий о-

гонон. Побоєвище засіялося трупами. В третій дні середини болгарської армії при помочі артилерії виконала прасту на бағнети. Піхота заатакувала бағнетами укріплена, які здавалися нездобутими, здобула їх, почим зачала здоганяти ворога, який під діланем нашої артилерії в переляку розбігся на всі сторони. Пятого дня наше ліве крило, скріплена новим війском, перейшло до рішаючого наступу і розігнало ворога на цілій лінії так, що він покинув всі укріплена становища і почав втікати. Болгари здобули 42 скоро стрільні армати, богато хоругов, 150 возів з середниками поживи, а 2.800 людей в полон. Наши втрати в тих битвах виносять 15 000 вбитих і ранених. Турки втратили 40 000 людей. В цій битві, яку можна порівнати з битвою під Мукденом, знищено турецьку армію повсім. Розгромлений ворог не міг удержати ся між Чорльєм і Сараєм, лише цофнув ся до Катальджі. Турецька армія прибита погромом і без артилерії з трудом лише буде могла боронити столицю.

Царгород і опісля зробити з него подарунок для Росії (!), як відплату за російську поміч в часі війни о освобождень Болгарії.

Положення в Царгороді.

До Царгорода втекло богато музульманських селян з околиць занятих або загрожених ворогом. На площі Сір Кеджі в Стамбулі стоять довгі ряди возів з пакунками і домашнimi звірятами. Між возами сидять жінки і діти; все те представляє образ великої нудзи. Значна частина селян удається до Малої Азії. Після вістій берлінських часописів великий везир повідомив амбасадорів, що правительство не може ручити за безпеку в місті на случай, коли би Болгари, побивши турецьку армію, вшанували до Царгорода.

„Daily Mail“ доносить, що в сultанській палаті панує перестрах і замішані. Великий везир щоденно відвідує сultана і потішає його вадією побіди. За сultанськими городами стоять в поготові човни, які мають перевести сultана і його гарем в рішаючій хвилі до Скутарі в Малій Азії, а звідси даліше до Бруси.

Капітуляция Солуна.

Аг. Гаваса доносить з Атен, що грецьке військо стоїть під Солунем. Дипломат „Die Zeit“ доносить з Білгороду, що сербська кавалерія вмашерувала до Солуна. Кали Гаваса даліше звіщає з Атен: Коли грецьке військо стало під Солунем, на днік престола візвав місто до здачі. **О год 6 30 вечором заняли Греки Солунь.** З сї нагоди Атени були ілюміновані.

Кораблі великодержав під Царгородом.

Прибув до Царгорода півмесяць кружляк „Вінетта“. „Die Zeit“ доносить, що боєвий корабель „Зріні“ одержав приказ відплисти до Кавала. (Кавала лежить напроти острова Тасос). Два американські кружляки одержали приказ поспісти до Царгорода для охорони майна і життя американських підданих.

Справа посередництва і мира.

Англійські днівники підчеркують, що точка тяжести лежить тепер в Петербурзі. Від російського становища зависиме, чи переговори в справі посередництва великодержав будуть могли поступити вперед, чи ні. „N. Fr. Presse“ твердить, що великодержави досі в справі акції посередництва ще нічого не рішили. Після оголошеного „Daily Chronicle“ пляну розділу Туреччини, опрацьованого балканськими державами, Австро-Угорщина мала би одержати лише господарські привілеї від Нового Баазу до Солуна, а для Росії отворили би ся Дарданелі! В справі Альбанії ще нічого не рішено. До „Die Zeit“ доносять з Царгорода, що Кіяміль паша мав висловити ся, що потрійне порозуміння (Англія, Франція і Росія) зовсім занедбало Туреччину, і на дні Туреччини спочивають тепер у Відні і Берліні.

Війна Австрої з Сербією.

Суперечність інтересів між Австро-Угорщиною і Сербією, яка інкорює австро-угорські інтереси на Балкані, тай протест Сербії проти створення окремої альбанської держави, що є „conditio sine qua non“ зі сторони Австроїї, велими скомплікували положення на Балканах. На берлінській біржі панував вчора вечором перенос зія поголосок, що **Війна Австро-Угорщини є неминуча** і вибухне леда хвиля. „Daily Chronicle“ атакує Австро-Угорщину за єї відносини до Сербії. Наслідком становища Австроїї (?) може прийти до війни між постійним порозумінням і балканськими державами а постійним союзом.

НОВИНКИ.

— Календар. неділю: руско-кат.: Терентія; римо-кат.: Андрея. — В понеділок: руско-кат.: Аннастасії; римо-кат.: Мартини. — Віторник: руско-кат.: Зиновія і Зиновії; римо-кат.: Мартина I. I.

закінченої неділі, вийшло зі Львова кількох відпоручників товариств, а між іншими директор Висш. Муз. Інститута др. Людкевич.

— **Відповідь д рови I. Франкови.** Не вперший раз др. I. Франко, розписуючись про свої справи, наводив мене між виновниками, котрі пе ребивали его змаганням. Я вже нераз мав на году виказати безоскідність жалів д-ра Франка що до моєї особи (н. пр. з нагоди переднього слова до польського видання новель д-ра Франка), а недавно був я приневолений наявіть дати фотографічну знімку з листів п. Белеза і д-ра Франка, щоб відпертв зовсім безоскідні засуди. Мимо того і тепер др. Франко в „Ділі“, в ч. 252 з 7. листопада с. р. пише: „Д. А. Барвінський, тоді найвпливовіший руський посол і головний діяч т. зв. польсько-руської угоди, мав сказати: „Скорше на моїй долоні виросте волосся, як Франко буде доктором“.

Бправді вже др. Франко не дав рішучого запевнення, а каже лише, що я маю відповісти, однак я ще раз зовсім рішучо заявляю, що се сплетні, яких про мене тоді пускали безліч, і що я сего віколи і нікому не казав і доцентурою д-ра Франка зовсім не займався.

Ол. Барвінський

— **Вл. о. М. Щепанюк,** катехит школи М. Магдалини у Львові, на наші замітки в справі науки релігії в тій школі, подані на основі жалоб родичів, виступив з довжензою філіїкою в „Ділі“ ч. 252, п. з. Християнсько-суспільна етика. Вже сам на- головок доказує, що О. Щепанюкові ходило лише те, щоби знову переїхати ся по християнських суспільниках, а в першій мірі по рад. Барвінському, питомим его стилістичним способом. Бож замісце віднести ся із своїми домаганнями до міродатних представників в справах науки релігії в львівських школах [як сам признає, що львівський магістрат, (а властиво Рада льв. окр.) видав відповідні розпорядки], отже до Вл. о. Давидяка, представника в ради окр. шк., а відтак до Вл. о. Чапельского, представника Ординаріяту в Раді шк. кр., накидав ся мокрим рідном на рад. Барвінського, котрий нібито спав (!) тоді, коли справа була обговорювана в Раді шк. кр., повторює знову свої фрази про „чанску ласку“, закидує нездарість в Раді шк. кр., доволічність, лукавство, клевету, брехню, фарисейство, несвідність, і кидає такий засіб висловів, хоче поучувати християнських суспільників, якими они повинні бути (medice, cura te ipsum!). А цілу свою філіїку основує на тім, що нібито „головні співробітники“ „Руслана“, котрі як шк. радники засідають в ц. к. Раді шк. кр., що й но по 5 літах констатують, що в школі дівочій М. Магдалини в одній класі наука релігії відбувається в одній годині тижнево“.

Подана нами вітка оперта була на основі жалоб родичів дітей в сеї класі і була напечатана в обов'язку днівникарського і в інтересі правильності науки релігії (отже не була „доносом“, як називав се о. ІІ.), а тимчасом о. Щепанюк покористував ся сею нагодою, щоби всю свою злість і жовч вилити в інший бік, чим осудив сам себе і виставив собі сівідоцтво своєї етики і виховання!

— **Конференція єпископів.** В середу розпочала ся в архієпископській палаті у Відні конференція єпископів. З Галичини беруть в участь митрополит гр. Шептицький і еп. кн. Сапіга з Кракова.

— **Небезпека для поштових посилок з причини болтанської війни.** Як доносить дирекція пошт в Терсті, агенція перевозова тов-а „Льойд“ в С. Квартані заявила, що на час воєнного стану не приймає однічальні посилки за безпеку цінних посилок, особливо посилок з грошами.

— **З судової салі.** Вчораши розправу заняло майже в нові оречені зважів-ісихія тривало про умови стан Оссолінського. Знавці узнали Ос-кого людиною умовою ненормальною, а оречення їх опираються на попередніх провірках і останнім під час розправи Денкі уступив ореченню відчитуваному на довірочному засіданні. По вичерпанні сеї справи усталено до лави присяглих ряд питань. Нині рано будуть проводити: прокуратор Любінський і заступник пошкодованих др. Перацький, а по полудні оборонці др. Горовіц, Вайд і Грек. Засуд опиниться пізною вечіркою.

— **Хто марнує неужитки, замість зложити їх на У. Ш. Т., марнує загальне добро.**

— **Зменшене съят в Росії.** В управі всесвітського товариства цукроварників в Росії

обговорювало сими днями питане про зменшене съят. Се питане обмірковувало тепер рада зіздів промисловості і торгу. Управа товариства цукроварників постановила повідомити раду зіздів, що промислові найбільшу складу роблять съята в порі копаня бураків. З сего праводу постановлено зробити відповідну заяву св. Синодові.

Оповістки.

— **З Чорткова** просять нас помістити отсей обіжник до „Соколів“ і „Січій С-Б“ Чортківщини: Покликуючи ся на приказ „Сокола-Батька“ визвавмо Славну Старшину, щоби скликала загальне засідання всіх членів на день 10. або 17. листопада 1912. На засіданнях тих має Старшина обговорити отсї справи: 1) Як має виглядати Союз всіх „Соколів“ і всіх „Січій“ в Галичині і котрі параграфи Союза, подані о „Вієтлах з Запорожжя“ чч. 72—74, треба змінити. 2) Котрій місяць вибрати в 1914. році на здвиг і які дати відповіти? 3) Які відзнаки (ленти, шапки) і які однострої мають члени Союза носити? 4) На зборах тих треба вибирати що найменше двох відпоручників, котрим Старшина має виставити повновласти на письмі. Всі відпоручники мають бути в не- ділю дня 1. грудня 1912. о год. 3. по полудні в Чорткові на окружних зборах в комнатах „Народного Дому“. На зборах обговоримо вище наведені справи і виберемо послів на Запорожжу Раду у Львові. Гаразд! За Старшину VIII області: І. Косак, голова. Сарненський, секретар.

Як дізнаємо ся, у Львові для 15. грудня с. р. відбудеться на вищі згаданих справах нарада (Запорожська Рада) відпоручників (послів) всіх 55 січово-сокільських округів. Вибори послів відбудеться у всіх окружних філіях С-Б в дніах 24. с. м. або 1. грудня на окружних зборах. Участь в окр. зборах возводить відпоручники всіх філій по 2 згідно 4 відпоручників.

— **З людового театру.** В неділю 10. с. м. в салі „Сокола-Батька“ ул. Руска ч. 20. другий і останній гостинний виступ артиста українських театрів Йосифа Розсуди Пере-верова:

1) „Медвід“ шутка в 1 дії А. Чехова.
2) Комедія про чоловіка, що редагував „Хлібороба“, дві дії Г. Тімори на тлі новелі М. Твена. Початок о 7. годині вечором.

Телеграми з дні 9. листопада

Відень. (ТКБ). Буджетова комісія палати послів радила оноді дальше над буджетом під проводом п. Коритовського, а в присутності мін. Залеского. Пос. Діяманд критикував фінансову політику мін. Залеского, та господарську політику кола польського, яка є для краю убийчою. Пос. Зайц протестував проти обструкції і сказав, що всяка обструкція Словінців, чи Русинів є лише на руку правительства, котре воліє буджетову провізорию, чим правильні буджетові наради. Бесідник дуже остро критикував обструкцію полуднівих Словян і ужив між іншим слова „креатури“. На се пос. Окунєвський прискочив до нео і зажадав ціфрення сего слова. Настав такий гамір і крики, що дальші наради були неможливі.

На пополудніві засіданні виголосив довгий обструкційну промову пос. Гаштінка, а на кінець предложив 52 внесків. Вчера вели Словінці дальшу обструкцію.

Царгород. Великий везир оголосив телеграму, що Турки побідили Греків в борбі коло Соровці. Мали там забрати много оружя, армат і амуніції, як також полонили много Греків.

Атени. З нагоди овадії Солуня грецькою армією відбулося тут торжественне богослужіння і мавіфестаційний похід.

Царгород. Неправдиві вісті деяких днівників, будто би всі кораблі Львіда одержали приказ опустити турецькі води.

Софія. (ТКБ). Привела тут румунська санітарна місія.

Медіолян. Днівник „Avanti“ доносить, що Італія хоче винаймити на 99 років 3 турецькі острови, межи ними Родос.

Оповіщене.

Осьмі звичайні загальні збори стоваришів: Дім торговельно-промисловий „Достава“ стов. зареєст. з обм. порукою у Львові відбудуться в понеділок дні 18. листопада 1912 р. о год. 4-ти по полудні в комнатах „Руської Беїди“ у Львові, ул. Костюшка ч. 1 з слідуючим днівним порядком:

1. Отворене, уконституоване зборів і відчитане протоколу з попередніх загальних зборів.
  2. Звіт управи стоваришів з діяльності з адм. р. 1911/12.
  3. Звіт контрольної комісії (§ 38 стат.).
  4. Внесена в справі розділу чистого зиску (§ 48 стат.).
  5. Вибір 3 членів Ради Надзорчої в місце уступивших (§ 31 стат.).
  6. Вибір контрольної комісії (§ 38 стат.).
  9. Внесена в інтерпеліції членів.
- В день зборів о год. 8. рано відбудеться в Успенській Церкві у Львові служба Божа за померлих членів стоваришів.

Легітимацію члена на загальних зборах становить власна уділова книжочка. Замкнені рахунки і білянс „Достави“ за адм. р. 1911/12 вложено до перегляду від дня 10. листопада 1911 в складах стоваришів у Львові. Станиславові і Перемишлі, а крім того висилані вісім з членів стоваришів.

Львів, д. 8. листопада 1912. 458(2)

о. Теодозій Лежогубський, голова.
о. др. Дмитро Яржко, секретар.

453(1—26)
Поручається
Впр. Духовенству
торговлю і робітні
знарядів і риз
церковних
Володимира
Устенського
у Львові, ул. Руска ч. 8.

Всякі знищенні знарядів і риз приймаються до відновлення, під гарантією і по найнижчих цінах.

На жадання висилані ілюстровані цінники оплатно.

— **ВЖЕ ОТВОРЕНА —
ФАБРИКА
МАСАРСКИХ
ВИРОБІВ**
Краєвого Союзу для збуту худоби
у ЛЬВОВІ.

Фабрика заоштотрена з найлучшої системи електричні машини і перворядні фахівці доставляють на якість масарські вироби, владжені в здоровий, гігієнічний спосіб.

Щоденна точна висилка на пропозицію до П. Т. Крамницького і Купців.

СКЛЕПІННІ У ЛЬВОВІ: Ринок ч. 10 Дім „Промсвіт“; ул. Костюшка ч. 1 Дім „Народної Гостинини“.

Родимці, погорите свій народний промисл!

до
АМЕРИКИ
КАНАДИ

найліпше перевозить
Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна перевезення кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понизше 12 літ з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ:

Карпатія з Триесту 12. листопада.

Ляконія з Триесту 28. листопада.

Панонія з Триесту 5. грудня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскоріші і найвеличавіші пароходи

на сьвіті:

Люзітанія, дні 14/12 1912, 4/1, 25/1 1913.

Мавританія, дні 16/11, 7/12 1912, 11/1, 1/2 1913.

Накладом Piusverein-у появляються гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюнками артиста-маляря Асмана, які представляють найбільше зainteresуючі сцени з другої турецької облоги Відня.

Сі листки висилані

Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з поштовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сot. Замовлення належить висилати на вищі згадану адресу.

З друкарні В. А. Шміковського у Львові

Видав і відповідає за редакцію Семен Гурк.

